

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

ANNIKA JÄRVINEN

Maahanmuuttajien kotoutumista tukevat palvelut

Haastattelututkimus kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien palveluiden tarpeesta ja palveluihin liittyvistä toiveista

KUNTOUTUKSEN OHJAUKSEN TUTKINTO-OHJELMA
2022

TIIVISTELMÄ

Järvinen, Annika: Maahanmuuttajien kotoutumista tukevat palvelut – Haastattelututkimus kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien palvelujen tarpeesta ja palveluihin liittyvistä toiveista

Opinnäytetyö, AMK

Kuntoutuksen ohjauksen tutkinto-ohjelma

Tammikuu 2023

Sivumäärä: 48

Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Raision kaupungin sosiaalitoimen maahanmuuttajatyön tiimin kanssa. Tiimi koki käytännön kotoutumistyössä haasteeksi kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien motivoimisen kotoutumista tukevien palvelujen pariin. Kyseinen maahanmuuttajaryhmä jää herkästi palveluiden ulkopuolelle, mikä lisää riskiä syrjäytymiseen ja tuo isoja haasteita kotoutumiselle ja yhteiskunnan toimintaan osallistumiselle.

Opinnäytetyössä selvitettiin kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin, millaisia tarpeita ja toiveita kotona lasta hoitavilla maahanmuuttajilla on kotoutumista tukevien palveluiden suhteen. Tutkimuksella tavoiteltiin keinoja, joiden avulla jatkossa voidaan motivoida myös kotona lasta hoitavia maahanmuuttajia paremmin osallistumaan kotoutumista tukeviin palveluihin. Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluin neljältä maahanmuuttajalta. Aineisto analysoitiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla.

Aineistosta nousi vahvasti esille palveluiden, kielitaidon sekä työn ja koulutuksen merkitys kotoutumisessa. Erilaiset harrastukset ja uusien sosiaalisten suhteiden luominen vaikuttivat maahanmuuttajia motivoivilta tekijöiltä. Palvelutarjontaan toivottiin monipuolisuutta ja erityistä tukea toivottiin kielen opiskeluun. Lasten hoidon järjestäminen nousi esiin hyvin tärkeänä tekijänä ja toiveita esitettiin palveluista, joihin voisi osallistua lapsen kanssa.

Avainsanat: kotoutuminen, maahanmuuttajat, maahanmuuttajatyö, palvelut

Abstract

Järvinen, Annika: Services that support the integration of immigrants - Interview research on the need for services and wishes related to services of immigrants caring for children at home.

Bachelor's thesis

Degree Programme in Rehabilitation Counselling

January 2023

Number of pages: 48

The thesis was done in cooperation with the immigrant work team of the social service of the city of Raisio. In practical integration work, the team experienced the challenge of motivating immigrants who take care of children at home to work with services that support integration. The immigrant group in question is easily excluded from services, which increases the risk of marginalization and brings big challenges to integration and participation in society.

In the thesis, qualitative research was used to find out what needs and wishes immigrants who take care of children at home have in terms of services that support integration. The research sought ways to motivate immigrants who care for children at home in the future to work with services that better support integration. The research material was collected through thematic field interviews from four immigrants. The material was analyzed using theory-driven content analysis.

The data strongly highlighted the importance of services, language skills, work and education in integration. Various hobbies and the creation of new social relationships seemed to be motivating factors for immigrants. Diversity was hoped for in the service offering and special support for language study was hoped for. The organization of child care emerged as a very important factor, and wishes were expressed for services that could be attended with the child.

Keywords: integration of migrants, immigrants, guidance for immigrants, services

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTUMINEN JA KOTOUTUMISTA TUKEVAT PALVELUT	7
2.1 Kotoutuminen	9
2.1.1 Kotoutumiseen liittyvä lainsäädäntö.....	11
2.1.2 Kotoutumisen haasteet	12
2.2 Kotoutumista tukevat palvelut Raisiossa	13
2.3 Aikaisemmat tutkimukset ja raportit.....	15
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS	17
3.1 Tutkimuksen tilaajataho.....	17
3.2 Tutkimusongelma ja opinnäytetyön tavoite.....	18
3.3 Tutkimusmenetelmä	19
3.4 Aineiston keruu.....	20
3.4.1 Aineiston hallinta.....	20
3.5 Aineiston analyysi.....	21
4 TUTKIMUSTULOKSET	23
4.1 Taustatietoja.....	23
4.2 Kotoutumista tukevat palvelut.....	24
4.2.1 Kotoutuminen.....	24
4.2.2 Palveluiden merkitys kotoutumisessa	26
4.2.3 Kielitaidon merkitys kotoutumisessa	28
4.2.4 Työ ja koulutus.....	30
4.3 Maahanmuuttajien motivointi ja tukeminen.....	32
4.3.1 Harrastukset osana kotoutumista	32
4.3.2 Sosiaalisten suhteiden vaikutus kotoutumisessa	34
5 POHDINTA	35
5.1 Johtopäätöksiä	35
5.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	36
5.3 Jatkotutkimusehdotukset	38
5.4 Pohdinta ja oman oppimisen reflektointi	38
LÄHTEET	42
LIITE 1: TEEMAHAASTATTELUN RUNKO	45
LIITE 2: SUOSTUMUSLOMAKE	47
LIITE 3: TUTKITTAVAN INFORMOINTILOMAKE	48

1 JOHDANTO

Maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan erilaisin palveluin, joiden tuottamisesta vastaavat erityisesti kunta sekä työ- ja elinkeinopalvelut (Kotoutumisen osaamiskeskus 2021). Kotoutumista tukevia palveluita määrittää Kotoutumislaki 1386/2010. Lain mukaan Suomeen pysyvästi muuttaville henkilöille tarjotaan perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, ohjausta ja neuvontaa, alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma sekä kotoutumiskoulutusta (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 2 luku 7-20 §). Lain nojalla vastuu kotouttamisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta on kunnilla. Lisäksi kolmas sektori tarjoaa monipuolisesti kotoutumista tukevia palveluita ja toimii kuntien yhteistyökumppanina palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa. (Kotoutumisen osaamiskeskus 2021.)

Kotoutumista tukevilla palveluilla halutaan mahdollistaa tehokas ja sujuva kotoutuminen maahanmuuttajalle. Maahanmuuttajien yksilöllisten tarpeiden sekä perheen kokonaisuutena tarvitsemien palveluiden huomioiminen on tärkeää. Palveluiden kokonaisuudesta tulisi muodostua sujuvasti etenevä jatkumo. Erilaisten palveluiden tulisi olla oikea-aikaisia ja tukea toisiaan. (Kotoutumisen osaamiskeskus 2021.)

Maahanmuuttajien kotoutuminen ja pääseminen osaksi yhteiskuntaa ja osaksi työssä käyvää väestöä on yhteiskunnallisesti tärkeä asia. Suomessa väestö ikääntyy ja samaan aikaan syntyvyys laskee. Suomen väestön ja työssä käyvien määrä kasvaa ainoastaan maahanmuuton kautta. Lisäksi työllistymisellä on merkitystä yksilön hyvinvoinnille, sillä työ on yhteydessä taloudelliseen asemaan, yhteiskunnalliseen statukseen ja terveyteen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 16-18.)

Väestön ikääntyessä on entistä tärkeämpää huolehtia maahanmuuttajaväestön osallisuuden toteutumisesta. Osallisuus yhteiskunnassa koostuu eri tekijöistä, joita ovat osallistuminen työelämään ja koulutukseen, osallistuminen harrastustoimintaan, riittävä toimeentulo ja hyvinvointi sekä suomen tai ruotsin kielen hallinta. Lisäksi erilaisiin yhteisöihin kuuluminen ja yhteisöjen jäsenyys katsotaan kuuluvan osallisuuteen. Osallisuus vaikuttaa merkittävästi paitsi maahanmuuttajien demokratiaoikeuksien toteutumiseen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden muodostumiseen, myös kansantalouksien menestymiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 17-36.)

Työikäiset työnhakijoiksi ilmoittautuneet maahanmuuttajat saavat työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena järjestettävää kotoutumiskoulutusta työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaana. Työvoiman ulkopuolella olevat, kotona lasta hoitavat maahanmuuttajat eivät voi osallistua näihin TE-palveluiden tarjoamiin kotoutumiskoulutuksiin. Heille kunta on velvollinen järjestämään kotoutumista tukevia koulutuksia ja muita palveluja. Monen kohdalla haasteeksi nousee lasten hoidon järjestäminen, joka voi muodostua jopa esteeksi kotoutumista tukeviin palveluihin osallistumiselle. Palveluiden ulkopuolelle jääminen lisää syrjäytymisen riskiä. Alkuvaiheen kotoutumistoimenpiteisiin osallistuminen tukee myöhemmin koulutukseen tai työhön osallistumista ja siksi alkuvaiheen palvelut ja niihin osallistuminen ovat erityisen tärkeitä. Kotona lasta hoitavan vanhemman huono kielitaito ja ymmärtämättömyys suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta voivat pahimmillaan vaikeuttaa koko perheen sopeutumista Suomeen. (Eronen, Karinen & Lamminmäki 2016, 4.)

Tämän opinnäytetyön tilaajatahona oli Raision kaupungin sosiaalitoimen maahanmuuttajatyön tiimi. Tiimi on kokenut käytännön kotoutumistyössä haasteeksi kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien motivoimisen kotoutumista tukevien palvelujen pariin. Kyseinen maahanmuuttajaryhmä jää herkästi palveluiden ulkopuolelle, mikä lisää riskiä syrjäytymiseen ja tuo isoja haasteita kotoutumiselle ja yhteiskunnan toimintaan osallistumiselle. Opinnäytetyön tarkoituksena oli haastattelun keinoin selvittää, millaisia tarpeita ja toiveita kotona lasta hoitavilla maahanmuuttajilla on kotoutumista tukevien palveluiden suhteen. Tavoitteena oli löytää keinoja, joiden avulla jatkossa onnistutaan

motivoimaan myös kotona lasta hoitavia maahanmuuttajia paremmin kotoutumista tukevien palveluiden pariin. Oikeanlaisia palveluja tarjoamalla voidaan tukea myös tämän maahanmuuttajaryhmän kotoutumista. Kotoutumisen onnistuessa myös he pääsevät paremmin osalliseksi yhteiskuntaan ja lisäksi työllistymisen mahdollisuudet paranevat.

2 MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTUMINEN JA KOTOUTUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Maahanmuuttajaksi kutsutaan henkilöä, joka on syystä tai toisesta muuttanut maasta toiseen. Myös käsitettä ulkomaalaistaustainen, voidaan käyttää henkilöstä, joka on erilaisista syistä johtuen muuttanut toiseen maahan. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2021.) Tässä tutkimuksessa käytetään käsitettä maahanmuuttaja. Maahanmuuton syynä voi olla esimerkiksi työ, opiskelu, perhesyyt tai lähtömaan tilanteesta johtuva pakolaisuus (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2021). Maahanmuutto Suomeen on monipuolistunut ja lisääntynyt viime vuosina. Tästä syystä on tärkeää, että kotoutumisen tueksi tarjotaan oikea-aikaisia ja maahanmuuttajaväestön tarpeisiin sopivia palveluja. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.)

Maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvässä keskustelussa toistuvat usein käsitteet yhdenvertaisuus, osallisuus ja syrjintä. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa henkilöt ovat tavoitteen tai toiminnan suhteen keskenään samanarvoisessa asemassa. Viranomaisilla on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b, 35.) Yhdenvertaisuudesta ja sen edistämisestä säädetään tarkemmin Yhdenvertaisuuslaissa (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 2 luku 5 §).

Osallisuus puolestaan syntyy, kun ihminen tuntee kuuluvansa johonkin. Osallisuus voi ilmetä paitsi mahdollisuutena vaikuttaa omassa yhteisössä, myös

luottamuksena, yhdenvertaisuutena ja arvostuksena. (Suomen sosiaali- ja terveys ry 2018.) Osallisuus on liittymistä ja kuulumista, suhteissa olemista ja yhteisyyttä. Lisäksi osallisuutta on mukaan ottaminen ja yhteensopivuus. Osallisuus on osallistumista ja siihen liittyvää vaikuttamista ja demokratiaa. Lisäksi osallisuutta on näiden edellä mainittujen asioiden järjestäminen ja johtaminen. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 3.)

Osallisuus tarkoittaa, että yksilöllä on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään ja yhteisöön sekä kokemus siitä, että hän kuuluu osaksi itselleen merkityksellistä yhteisöä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b, 37). Osallisuus yhteiskunnassa koostuu eri tekijöistä, joita ovat osallistuminen työelämään ja koulutukseen, osallistuminen harrastustoimintaan, riittävä toimeentulo ja hyvinvointi sekä suomen tai ruotsin kielen hallinta. Lisäksi erilaisiin yhteisöihin kuuluminen ja yhteisöjen jäsenyys katsotaan kuuluvan osallisuuteen. Osallisuus vaikuttaa merkittävästi paitsi maahanmuuttajien demokratiaoikeuksien toteutumiseen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden muodostumiseen, myös kansantalouksien menestymiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 17-36.)

Osallisuutta voidaan edistää erilaisin keinoin ja samalla torjua köyhyyttä ja syrjäytymistä sekä vähentää eriarvoisuutta. Osallisuuden edistäminen on myös osa Suomen hallituksen ja Euroopan unionin tavoitteita. Osallisuus ja sen edistämisen merkitys on huomioitu myös monissa kansallisissa ohjelmissa ja toimenpide-ehdotuksissa. Osallisuutta voidaan edistää niin kulttuurissa ja käytännöissä kuin rakenteellisellakin tasolla. Yhteiskunnan tarjoamilla palveluilla, kuten sosiaali- ja terveys- sekä työllisyyspalveluilla on tärkeä rooli osallisuuden edistämisessä. Maahanmuuttajien osallisuutta voidaan edistää kehittämällä maahanmuuttajien osallistumismahdollisuuksia ja kieliopintoja sekä hyödyntämällä erilaisia monikulttuurisuuden huomioivia toimintamalleja. Monipuolinen tuki yhteiskuntaan integroitumisessa edistää osallisuutta. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Syrjinnäksi kutsutaan tilannetta, jossa henkilöä kohdellaan muita huonommin ilman hyväksyttävää syytä ja kohtelun taustalla on jokin henkilöön liittyvä tekijä, esimerkiksi etninen tai kansallinen alkuperä, kieli tai kansalaisuus. Syrjintä

voi olla välillistä tai välitöntä ja se voi johtaa eriarvoisuuteen. Syrjintä voi olla myös rakenteellista eli ilmetä eriarvoistavina tekoina yhteiskunnan toiminnassa. Viranomaisilla on velvoite syrjinnän ehkäisemiseen esimerkiksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien avulla. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b, 39-41.) Syrjinnän kielloista säädetään Yhdenvertaisuuslaissa (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 3 luku 8 §).

2.1 Kotoutuminen

Kotoutuminen vaatii sitoutumista maahanmuuttajilta sekä vastaanottavalta yhteiskunnalta, sillä kotoutumisessa on kyse kaksisuuntaisesta prosessista, jossa maahanmuuttaja hankkii tarvittavia tietoja ja taitoja yhteiskunnasta sekä työelämästä ja toisaalta yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuuessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.) Kotoutuminen vaatii yhteiskunnan vastaanottavuutta ja sen kehittämistä sekä yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä. Maahanmuuttajan oma aktiivisuus on tärkeää. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b 15.)

Maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan erilaisin palveluin, joiden tuottamisesta vastaavat erityisesti kunta sekä työ- ja elinkeinopalvelut. Kotoutumista tukevilla palveluilla halutaan mahdollistaa tehokas ja sujuva kotoutuminen maahanmuuttajille. Maahanmuuttajien yksilöllisten tarpeiden sekä perheen kokonaisuutena tarvitsemien palveluiden huomioiminen on tärkeää, jotta kotoutumista pystytään tukemaan kokonaisvaltaisesti. Palveluiden kokonaisuudesta tulisi muodostua sujuvasti etenevä jatkumo ja erilaisten palveluiden tulisi olla oikea-aikaisia sekä tukea toisiaan. (Kotoutumisen osaamiskeskus 2021.) Kotoutumista tapahtuu edellä kuvattujen virallisten toimien lisäksi myös esimerkiksi päiväkodeissa, kouluissa, työpaikoilla tai erilaisissa harrastuksissa. Yhdenvertaisuus ja hyvä asenneilmapiiri maahanmuuttajia kohtaan ovat kotoutumisen edellytyksiä. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.)

Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttaja pääsee osaksi yhteiskuntaa ja kokee olevansa täysivaltainen yhteiskunnan jäsen. Kotoutumistoimenpiteitä ovat viranomaistoimet, jotka edesauttavat kotoutumista. Toimenpiteitä tehdään terveyden, hyvinvoinnin, koulutuksen ja työllisyyden lisäämiseksi. Onnistuneella kotoutumisella ja osallisuudella lisäämisellä ehkäistään syrjäytymistä ja kavennetaan hyvinvointi- ja terveyseroja. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Kotoutuminen on hyvin laaja-alainen ilmiö, sillä ihmisen siirtyessä uuteen elinympäristöön, lähes kaikki hänen elämässään muuttuu. Esimerkiksi kieli ja kulttuuri ovat yleensä uudet, yhteiskunnan säännöt ovat erilaisia kuin mihin on tottunut ja sosiaaliset suhteet ovat pitkälti katkenneet. Kotoutuminen kattaakin kaikki elämän osa-alueet. Kotoutuminen on myös hyvin yksilöllistä, eikä ole olemassa tiettyä järjestystä tai polkua, jonka mukaan kotoutuminen toteutuisi. Joku maahanmuuttajista saattaa työllistyä hyvin nopeasti ja päästä työn kautta oppimaan uutta kieltä ja luomaan uusia suhteita, kun taas toinen voi tarvita paljon tukea perusasioiden järjestämiseen, ennen kuin voi pyrkiä työmarkkinoille. Lisäksi kotoutuminen on hyvin aikaa vievä prosessi, johon sisältyy niin ylä- kuin alamäkiäkin. Hyvillä ja huonoilla kokemuksilla on suuri merkitys ja ne voivatkin viedä maahanmuuttajaa elämässä hyvin nopeasti eteenpäin tai taaksepäin. (Saukkonen 2020, 18-19.)

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä. Lisäksi kunta vastaa kotoutumisen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Yhteistyö ja tiedonsiirron toimivuus eri toimijoiden välillä on tärkeää kotoutumistyössä, sillä työ on käytännössä koko palvelujärjestelmän läpäisevää verkostotoimintaa. Eri toimijoiden välisestä yhteistyöstä säädetään myös Kotoutumislaisissa. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto, poliisi, erilaiset järjestöt, yhteisöt ja yhdistykset. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 14, 38.)

2.1.1 Kotoutumiseen liittyvä lainsäädäntö

Maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyvä lainsäädäntö pohjautuu Suomen hallituksen tavoitteisiin, Euroopan unionin lainsäädäntöön sekä Suomea sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin, kuten esimerkiksi Euroopan ihmisoikeussopimukseen, lapsen oikeuksien sopimukseen sekä Geneven pakolaissopimukseen (Kotoutumisen osaamiskeskus n.d.). Suomessa työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maahanmuuttajien kotoutumisesta ja työllistymisen edistämisestä. Lisäksi maahanmuuttoon liittyvä lainsäädäntö on ministeriön vastuulla. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.)

Tärkein kotoutumista ohjaava laki on Laki kotoutumisen edistämisestä, joka säätelee toimenpiteistä ja palveluista, joiden turvin edistetään maahanmuuttajien kotoutumista ja pääsemistä yhteiskunnan tasavertaiseksi jäseneksi. Laissa säädetään kotoutumista tukevien palveluiden järjestämisestä. Palvelujen ja toimenpiteiden järjestämisvastuu on kunnilla sekä työ- ja elinkeinohallinnolla. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.)

Lain mukaan maahanmuuttajalle tarjotaan perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta. Perustietoihin sisältyvät tiedot maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista koskien työelämää ja yhteiskuntaa. Lisäksi maahanmuuttajalle tarjotaan tietoa palvelujärjestelmästä sekä muista kotoutumista edistävästä toimenpiteistä. Laissa säädetään erikseen maahanmuuttajalle annettavasta ohjauksesta ja neuvonnasta, jota viranomaisen on velvollinen antamaan. Ohjaus ja neuvonta pitää sisällään kotoutumista tukevista palveluista tiedottamisen sekä työelämään liittyvien asioiden tiedoksi antamisen (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 1-2 luku 1-8 §.)

Kotoutumislaisissa säädetään myös alkukartoituksesta, jonka viranomaisen tekee maahanmuuttajalle. Kartoituksen tekee joko työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta, riippuen siitä, onko maahanmuuttaja rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi vai kuuluuko hän toimeentulotuen piiriin. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan kotoutumisvalmiudet, esimerkiksi työllistymis- ja opiskelunvalmiudet. Lisäksi kartoitetaan kielikoulutuksen ja muiden

kotoutumista tukevien palveluiden tarve. (Laki kotoutumisen edistämisestä 2 luku 9-10 §.)

Laki kotoutumisen edistämisestä säättää lisäksi kotoutumissuunnitelman tekemisestä. Kotoutumissuunnitelma on henkilökohtainen suunnitelma maahanmuuttajalle ja suunnitelmassa eritellään ne palvelut ja toimenpiteet, joiden turvin maahanmuuttajan on mahdollista hankkia riittävä kielitaito ja lisäksi yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotoutumissuunnitelman tekevät kunta, työ- ja elinkeinotoimista sekä maahanmuuttaja yhdessä. Suunnitelma voidaan tehdä myös koko perheelle, jos perheen tilanne sitä vaatii. Kotoutumissuunnitelman toteutumista seuraavat kunta sekä työ- ja elinkeinotoimisto. Suunnitelman voimassaoloajalta maahanmuuttajalle maksetaan työttömyysetuutta tai toimeentulotukea. (Laki kotoutumisen edistämisestä 2 luku 11-19 §.)

Laki kotoutumisen edistämisestä säättää myös kotoutumiskoulutuksesta, jota järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Myös omaehtoinen opiskelu on mahdollista. Koulutusta tarjotaan maahanmuuttajalle, jonka oppivelvollisuus on jo päättynyt. Koulutukseen kuuluu suomen tai ruotsin kielen opetus, tarvittaessa luku- tai kirjoitustaidon opetusta sekä muu työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä edistävä koulutus. (Laki kotoutumisen edistämisestä 2 luku 20 §.)

2.1.2 Kotoutumisen haasteet

Turtiainen & Hiitola (2015) mukaan yhtenä kotoutumisen haasteena on maahanmuuttajan ja viranomaisten välisen luottamuksen luomisen monimutkaisuus. Luottamus on kotoutumisen perusedellytys ja sen puute voi olla syynä siihen, miksi maahanmuuttajaperheet eivät hakeudu aktiivisesti palveluiden piiriin. Erityisesti pakolaisten kohdalla luottamussuhteen luominen voi olla hankalaa, etenkin jos pakolaisuuden taustalla on viranomaistaholta esiintynyt vaino. (Turtiainen & Hiitola 2015, 14-15.)

Maahanmuuttajat kohtaavat valitettavan usein syrjintää, joka osaltaan vaikeuttaa kotoutumista. Myös Suomessa esiintyy syrjintää ja rasismia maahanmuuttajia kohtaan. Yksi syy syrjimiseen voi olla maahanmuuttajan huono kielitaito. Syrjinnän vaikutukset näkyvät kaikilla elämän osa-alueilla, kuten koulutuksessa, työmarkkinoilla ja mielenterveyden ongelmina. Syrjinnän kokemukset vähentävät maahanmuuttajien luottamusta valtaväestöön ja viranomaisiin. Eri taustaisten ihmisten välisen vuorovaikutuksen ja maahanmuuttajan osallisuuden tukemisella voidaan ehkäistä yhteiskunnasta syrjäytymistä ja eri taustaisten vastakkainasettelua. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 36-37.)

Kotoutumisen haasteena voi olla myös viranomaistahojen väliseen tiedonsiirtoon liittyvät ongelmat. Kuntien ja TE-toimiston välisen yhteistyön haasteeksi nousi Työ- ja elinkeinoministeriön selvityksessä (2020) juuri tiedon siirron ongelmat. Ongelmien taustalla vaikuttavat erilaiset tietosuojakysymykset ja yhteisten tietojärjestelmien puuttuminen. Mahdollisella resurssivajeella saattaa myös olla osuutta asiaan. Selvityksessä kävi kuitenkin ilmi, että TE-toimiston toiminnassa ei riittävästi huomioida työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaja-asiakkaiden tarpeita ja näkökulmia. Tällöin myöskään palvelut eivät vastaa kyseisen maahanmuuttajaryhmän tarpeisiin. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 37.)

Kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien osalta tutkimuksissa on käynyt ilmi, että vasta maahan muuttaneiden kotiäitien kotoutumista tukevien palveluiden osalta ohjauksessa on ollut puutteita. Ohjaus on ollut puutteellista ja viranomaistahot ovat olettaneet maahanmuuttajaäitien jäävän kotiin hoitamaan lapsiaan, eikä heille näin ollen ole aina tarjottu kaikkia tarpeellisia palveluita. (Turtiainen & Hiitola 2015, 15.)

2.2 Kotoutumista tukevat palvelut Raisiossa

Raision asiointipiste Olkkarin Monineuvo tarjoaa matalan kynnyksen neuvontapalveluja suomeksi sekä englannin, venäjän, arabian, kurdin ja somalin

kielillä, erillisen aikataulun mukaan. Neuvontaa saa paikan päällä tai puhelimitse. Neuvojat antavat opastusta arjen kysymyksissä, esimerkiksi viranomaisasioissa, työtä, koulutusta, taloutta, asumista tai vapaa-aikaa koskevissa asioissa. Apua saa oikean palvelun löytämiseen tai lomakkeiden täyttämiseen. Olkkarin Monineuvo on osa työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamaa hanketta, jonka tarkoituksena on maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen Varsinais-Suomessa. (Raision kaupunki n.d.)

Varhaiskasvatus ja koulut tukevat maahanmuuttajalasten kotoutumista ja tukevat myös vanhempia. Lapsen kaksikielisyyttä pyritään tukemaan. Oman äidinkielen opetusta on tällä hetkellä saatavilla albanian, bosnian, persian, somalin, venäjän ja viron kielissä. Suomi toisena kielenä -opetus toteutetaan koulupäivien aikana tai lisäopetuksena. Perusopetukseen valmistavaa opetusta maahanmuuttajille on saatavilla kahdessa alakoulussa sekä yläkoulussa. (Raision kaupunki n.d.)

Aikuisille maahanmuuttajille on tarjolla kotoutumiskoulutusta. Koulutuksissa opiskellaan suomen kieltä ja yhteiskuntatietoa. Aikuisten perusopetuksessa opiskellaan peruskouluaineita ja suomen kieltä. Ammattiopintojen valmiuksia on mahdollista parantaa ammatilliseen koulutukseen valmistavassa koulutuksessa eli Valma-koulutuksessa. Koulutuksia järjestetään Turun alueella ja järjestämisestä vastaa TE-palvelut. (Raision kaupunki n.d.)

Työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille, kuten kotona lasta hoitaville, ikääntyneille ja muihin kursseihin jonottaville on tarjolla vapaamuotoista suomen kielen opiskelua. Opetusta järjestävät Raision maahanmuuttajatyön tiimi, Raisio-opisto sekä seurakunta. Opetuksen ajalle on järjestetty myös lastenhoito. (Raision kaupunki n.d.)

Perhekeskus Satelliitti järjestää erilaista toimintaa, kuten keskustelua eri teemoista sekä leikkejä ja muuta toimintaa. Satelliitti on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Toimintaa pyörittää MLL:n Varsinais-Suomen piiri sekä MLL Raision paikallisyhdistys. (Raision kaupunki n.d.)

2.3 Aikaisemmat tutkimukset ja raportit

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaja-asiakkaiden ohjaus ja palvelut kunnissa (2020) selvitetään kuntien osalta vastuiden jakautumista ja palveluiden tarjontaa ja seuranta työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kohdalla. Selvityksen taustalla oli huoli siitä, etteivät kuntien kotoutumista tukevat palvelut systemaattisesti luo maahanmuuttajalle polkuja kohti työelämää. Selvitys toteutettiin joulukuun 2019 ja toukokuun 2020 välillä ja keskeisenä tiedonkeruumenetelmänä käytettiin kuntien ja kuntayhtymien viranomaisille, jotka ovat mukana maahanmuuttotyössä, lähetettyä sähköistä kyselyä. Lisäksi aineistoa täydennettiin syventävillä haastatteluilla kuuden kunnan osalta. Haastatteluilla pyrittiin syventämään kuvausta nykytilasta ja muodostamaan käsitys tarvittavista jatkotoimenpiteistä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 9-13.)

Selvityksessä kävi ilmi, että työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien tavoittaminen on usein hankalaa. Kotona lasta hoitavat vanhemmat tunnistettiin tärkeimmäksi tavoitettavaksi ja työelämää kohti ohjattavaksi kohderyhmäksi. Tärkeimpiä keinoja ja yhteistyötahoja heidän tavoittamiseensa selvityksen mukaan ovat matalan kynnyksen neuvontapalvelut, varhaiskasvatus, avoimet päiväkodit sekä yhteistyö perhepalveluiden kanssa. Kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien oma aktiivisuus koettiin erityisen tärkeäksi. Myös kotihoidontuen vaikutus pidempään kotonaolojaksoon ja sen tuoma vaikeus työllistymiseen myöhemmin huomioitiin selvityksessä. Kotona lasta hoitaville maahanmuuttajille on selvityksen mukaan tarjolla kotoutumista tukevia ja työelämää kohti suuntaavia palveluja. Kaiken kaikkiaan palvelujärjestelmä nähtiin selvityksen tuloksissa maahanmuuttajaväestön kannalta kovin hajanaisena. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 18-22, 42.)

Eronen, Karinen & Lamminmäki (2016) selvittivät kotona lasta hoitavien maahanmuuttajavanhempien kotoutumista tukevien koulutusten malleja Elinkeino- ja ympäristökeskuksen hankkeessa. Selvityksen kohteena olivat kotona lasta hoitaville maahanmuuttajille suunnattujen kotoutumista tukevien suomen kielen kurssien toteutus sekä niiden perustelut, rahoitus ja

kustannukset. Selvityksen mukaan kotona lasta hoitaville maahanmuuttajille suomen kielen koulutusta tarjotaan 35 kunnassa ja toiminta on pääosin hankepohjaista. Kolmannella sektorilla on suuri merkitys koulutuksen järjestämisessä. Opetuksen todettiin olevan vahvasti toiminnallista. Lastenhoidon järjestämisen tärkeys tuotiin selvityksessä esille kotona lasta hoitavan maahanmuuttajan kotoutumisen edistämisen edellytyksenä. Monissa kunnissa lastenhoitoa oli tarjolla ja koulutuksen aikatauluja oli mietitty myös lastenhoidon järjestämisen näkökulmasta. Kotoutumista tukevan koulutuksen haasteiksi selvityksessä nostettiin esimerkiksi poissaolot sekä se, että monissa kunnissa toiminnasta ei pidetty rekisteriä, jonka vuoksi toiminnan vaikutusten seuraaminen oli vaikeaa ja jäi hyvin vähäiseksi.

Myös Raision kaupungin tarjoamat palvelut olivat osana selvitystä. Raision palveluiden osalta selvityksessä kävi ilmi, että kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien motivoiminen koulutukseen on vaikeaa. Ratkaisuksi on mietitty sosiaalitoimen tekemää haastattelua ennen koulutukseen osallistumista, minkä yhteydessä koulutusta myös esitellään maahanmuuttajalle tarkemmin. Ensivaiheen kontakti maahanmuuttajaan koettiin tärkeäksi. (Eronen ym. 2016, 14.) Näihin selvityksen tuloksiin peilaten tämän opinnäytetyön tekeminen näyttäytyi tärkeänä, jotta saataisiin kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien omat näkemykset, tarpeet ja toiveet kuuluviin.

Turtiainen & Hiitola (2015) selvittivät ammattilaisten ja perheiden kokemuksia maahanmuuttajien palveluista Työ- ja elinkeinoministeriön Varhaisen tuen palvelut maahanmuuttajataustaisille perheille -julkaisussa. Selvityksessä haasteltiin ammattilaisten lisäksi 24 maahanmuuttajataustaista vanhempaa ja keskiössä olivat neuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulujen tarjoama tuki kotoutumiseen. Selvityksen tuloksista käy ilmi, että maahanmuuttajataustaiset vanhemmat kokevat yhteisöllisyyden puutetta ja yksinäisyyttä vanhemmuudessa. Vanhemmat pohtivat hyvin samanlaisia asioita kuin suomalaiset vanhemmat, esimerkiksi lasten ja nuorten maailman muutosta ja sen aiheuttamaa huolta vanhemmuudessa. Kasvatuskumppanuutta toivottiin myös uskonnollisen yhteisön piiristä. Tulosten mukaan maahanmuuttajavanhemmat kokivat, että

yhteiskunnan toiminnasta ja tarjolla olevista palveluista on hankala löytää tietoa. Peruspalveluissa asioidessa toivottiin yksilöllistä kohtaamista.

Neuvolapalveluissa ongelmaksi koettiin tulkkaaminen. Usein tulkkia ei ole käytetty ja tästä syystä tärkeitä asioita saattoi jäädä ymmärtämättä. Perheammatilaisten toimenpidekeskeisyys myös koettiin usein hämmentäväksi ja aito kohtaaminen jäi puuttumaan. Ohjeistukset koettiin myös välillä hyvin ristiriitaisiksi. (Turtiainen & Hiitola 2015, 74-75.)

Päivähoito koettiin hyvin tärkeäksi ja positiiviseksi palveluksi. Maahanmuuttajavanhemmat toivoivat päivähoidon henkilökunnalta avointa ja ennakkoluulotonta keskustelua ja kiinnostusta erilaisiin perhekulttuureihin. Toiveena oli myös muihin päivähoitoryhmän vanhempiin tutustuminen. Yhteistyötä kodin, päivähoidon ja muiden viranomaisten kesken toivottiin myös. Valitettavasti osa vanhemmista oli kokenut syrjivää ja ennakkoluuloista kohtelua. (Turtiainen & Hiitola 2015, 75.)

Koulun kohdalla kokemukset olivat hyvin samantyyppisiä kuin varhaiskasvatuksessakin. Vanhemmat toivoivat ennakkoluulotonta ja avointa keskustelukulttuuria, jossa huolehditaan siitä, että kaikki osapuolet ymmärtävät toisiaan. Myös yksilöllisen erilaisuuden ymmärtämistä ja leimaamisen välttämistä toivottiin. (Turtiainen & Hiitola 2015, 78.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen tilaajataho

Tutkimuksen tilaajatahona oli Raision kaupungin maahanmuuttajatyön tiimi. Tiimi on osa kaupungin perhe- ja aikuissosiaalityön yksikköä. Tiimiin kuuluu kaksi sosiaalityöntekijää sekä ohjaaja ja tiimi vastaa maahanmuuttajien

kotoutumisen edistämisestä Raisiossa. Painopisteenä tiimillä on pakolaisena maahan tulleet henkilöt. Tiimin tehtäviä ovat kotoutumisen tukeminen sekä ohjaus ja neuvonta esimerkiksi toimeentuloon, koulutukseen, työllistymiseen ja asumiseen sekä oleskelulupiin ja perheenyhdistämiseen liittyen. Tiimi pyrkii myös vahvistamaan asiakkaiden toimintakykyä ja itsenäistä selviytymistä sekä tukemaan vanhemmuutta ja opastamaan lasten päivähoito-, koulu- ja harrastusasioissa. Tiimi tekee tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulujen, terveystoimen, seurakunnan ja erilaisten yhdistysten kanssa. Muita yhteistyötahoja ovat TE-toimisto, Kela ja Raision vuokra-asuntotoimisto. (Raision kaupunki n.d.)

Tutkimuslupa opinnäytetyöhön anottiin Raision kaupungin sosiaali- ja terveysjohtajalta. Yhteistyökumppanina tutkimuksessa toimi sosiaalityöntekijä maahanmuuttajatyön tiimistä ja myös muut tiimin jäsenet olivat mukana tutkimuksen suunnitteluvaiheessa sekä haastateltavien valinnassa.

3.2 Tutkimusongelma ja opinnäytetyön tavoite

Käytännön kotoutumistyössä Raisiossa on huomattu, että kotona lasta hoitavat maahanmuuttajat jäävät herkästi alkuvaiheen kotoutumista tukevien palveluiden ulkopuolelle. Palveluiden ulkopuolelle jäämisen myötä riski syrjäytymiseen kasvaa. Lisäksi asialla saattaa olla vaikutusta koko perheen sopeutumiseen. Myös työllistyminen ja koulutukseen osallistuminen vaikeutuu merkittävästi. (Eronen ym. 2016, 4.) Tässä tutkimuksessa selvitettiin kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien ajatuksia ja toiveita kotoutumista tukevista palveluista. Tavoitteena oli löytää keinoja, joilla kyseiseen maahanmuuttajaryhmään kuuluvat henkilöt saataisiin jatkossa paremmin motivoitumaan ja sitä kautta osallistumaan kotoutumista tukeviin palveluihin.

Tutkimusongelmasta ja tutkimuksen tavoitteista johdettiin seuraavat tutkimuskysymykset:

Minkälaisia kotoutumista tukevia palveluita kotona lasta hoitavat maahanmuuttajat kaipaavat ja minkälaisia toiveita heillä on palveluiden suhteen?

Miten kotona lasta hoitavat maahanmuuttajat saadaan paremmin osallistumaan alkuvaiheen kotoutumista tukeviin palveluihin?

3.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusotteeksi valikoitui laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, sillä tutkimuksen tarkoituksena on saada mahdollisimman hyvä kuvaus ja kokonaisvaltainen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen piirteisiin kuuluu lisäksi se, että aineisto kerätään tutkittavilta vuorovaikutussuhteessa, tutkimus tehdään aidossa ympäristössä ja erityisen tärkeää on myös se, että huomio on tutkittavien näkemyksissä ja näkökulmissa. Laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita tutkittavien merkityksistä eli siitä, miten tutkittavat kokevat ja näkevät reaali maailman. (Kananen 2017, 33-36.) Tässä tutkimuksessa huomio kiinnittyi nimenomaan tutkittavien omiin kokemuksiin sekä toiveisiin ja näin ollen kvalitatiivinen lähestymistapa oli luonteva valinta. Aineisto kerättiin haastattelemalla tutkittavia ilmiöön liittyvien teemojen avulla, koska tarkkaa tietoa ilmiön taustalla olevista tekijöistä ei ollut tiedossa.

Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoja ovat erilaiset dokumentit, havainnointi ja haastattelut (Kananen 2017, 23). Tässä tutkimuksessa oli tarkoituksena saada aineistoa keräämällä esille tutkittavien omat näkökulmat ja kokemukset, joten aineistonkeruumenetelmänä käytettiin haastattelua. Haastattelun muotoja on erilaisia ja niitä voidaan toteuttaa sekä yksilö- että ryhmähaastatteluina. Tässä tutkimuksessa käytettiin aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua, joka suoritettiin yksilöhaastatteluna. Teemahaastattelu tarkoittaa kahden henkilön välistä keskustelua aihe kerrallaan. Keskustelua viedään eteenpäin etukäteen pohdittujen teemojen mukaisesti, jotka saadaan tutkittavan ilmiön ennakkonäkemyksestä. (Kananen 2017, 88.)

Teemahaastattelun avulla keskustelu saadaan pysymään tutkimusongelman kannalta merkityksellisissä teemoissa, mutta tutkittavan näkemyksille ja kokemuksille annetaan kuitenkin tilaa. Ennalta pohdittujen teemojen avulla varmistetaan se, että haastattelulla on mahdollista saada vastauksia tutkimusongelmaan. Tutkimusongelmasta johdettujen teemojen avulla tutkija pyrkii saamaan käsityksen ja ymmärtämään tutkimuksen aiheena olevaa ilmiötä. Teemahaastattelussa keskustelu etenee kuitenkin tutkittavan ehdoilla (Kananen 2017, 95). Tässä tutkimuksessa käytetty teemahaastattelun runko työn liitteenä (LIITE1).

3.4 Aineiston keruu

Haastateltavat valittiin yhteistyössä opinnäytetyön tilaajatahon kanssa. Tarkoituksena oli, että haastateltavat maahanmuuttajat ovat hiljattain maahan saapuneita. Tavoitteena oli haastatella 4–6 henkilöä. Tilaajatahon yhteyshenkilö oli puhelimitse yhteydessä mahdollisiin haastateltaviin ja kysyi alustavaa suostumusta ja halukkuutta tutkimukseen osallistumiselle sekä sopi haastattelun ajankohdan ja paikan, jossa haastattelu suoritettiin.

Olettamuksena oli, että suomen kielen taito kyseisillä maahanmuuttajilla on vielä heikko, joten siitä syystä haastatteluissa hyödynnettiin tulkkipalvelua. Maahanmuuttajatyön tiimin sosiaalityöntekijä varasi tulkit Raison tulkkipalvelusta ja sosiaalitoimi huolehti tulkkipalveluista aiheutuvista kustannuksista. Tulkeille tarjottiin ennalta materiaalia tutkittavasta aiheesta ja haastattelun teemoista tutustumista varten. Haastattelut toteutettiin alkukesästä 2022 läsnäolotulkkauksina Perhekeskus Satelliitin sekä sosiaalitoimiston tiloissa.

3.4.1 Aineiston hallinta

Tutkittavia pyydettiin haastattelun aluksi allekirjoittamaan kirjallinen suostumus (LIITE2) osallistumisestaan tutkimukseen. Samalla pyydettiin suostumus

myös haastatteluiden äänittämiseen. Tutkittavien kanssa käytiin läpi tutkimuksen taustat ja tarkoitus, aineistojen hallintaan liittyviä seikkoja sekä painotettiin sitä, että tutkimus on täysin vapaaehtoinen ja osallistumisensa voi keskeyttää milloin tahansa. Tutkittavan informointilomake löytyy liitteenä työn lopusta (LIITE 3).

Tutkimusmateriaali sisältäen suostumuslomakkeet, haastatteluiden äänitteet sekä litteroidut materiaalit säilytettiin tietoturva huomioiden siten, että niihin oli pääsy ainoastaan opinnäytetyön tekijällä. Paperiset suostumuslomakkeet säilytettiin lukitussa kaapissa ja sähköiset tiedostot suojattiin salasanalla. Tutkimuksen valmistuttua kaikki materiaalit hävitettiin asianmukaisesti.

3.5 Aineiston analyysi

Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoa voidaan analysoida sisältöanalyysillä (Vuori, n.d.). Tässä tutkimuksessa haastattelut purettiin ensin äänitteistä tekstimuotoon eli litteroitiin. Kirjallinen aineisto analysoitiin lukemalla ja jäsentämällä.

Tässä tutkimuksessa aineiston analyysi tehtiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla. Teoriaohjaavassa aineistoanalyysissä on teoreettisia kytköksiä ja teoria toimii apuna analyysin tekemisessä, mutta tarkoituksena on löytää aineistosta mahdollisesti myös uuttakin tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2013, 96-97). Tutkimusaineiston keruu suoritettiin etukäteen teoratiedon pohjalta johdettujen teemojen avulla ja samaisia teemoja hyödynnettiin myös aineiston analyysissä.

Aloitin analyysin käyttämällä koodaamisen apuna värejä. Etsin aineistosta tutkimuskysymyksiin (2kpl) liittyviä ilmaisuja ja merkitsin ne eri väreillä, jonka jälkeen muodostin niistä pelkistettyjä ilmaisuja. Tämän jälkeen etsin aihepiireittäin samansisältöisiä ilmaisuja ja luokittelin ne sisällön mukaisesti alaluokiksi. Alaluokkia muodostui yhteensä 18 kpl. Seuraavaksi jatkoin luokittelua

alaluokista yläluokiksi, joita muodostui yhteensä 6 kpl. Yläluokat olivat pitkälti etukäteen pohdittujen, haastattelun runkonakin toimineiden teemojen mukaisia, mutta joitakin muutoksia niihin tuli aineiston pohjalta. Esimerkiksi alun perin olin nostanut kulttuurin yhdeksi teemaksi, mutta aineistosta kävi ilmi, ettei kulttuuriin vaikuttavia tekijöitä pidetty haastateltavien keskuudessa kotoutumisen tai palveluiden osalta merkittävänä tekijänä ja tästä syystä se jäi luokittelun ulkopuolelle. Sen sijaan kielitaidon merkitys kotoutumiseen tuli aineistosta hyvin tärkeänä ja isona osana esille, joten siitä muodostui yksi yläluokka. Yläluokat muodostivat edelleen kaksi pääluokkaa, jotka olivat tutkimuskysymysten teemojen mukaisia. Näitä pääluokkia kuvataan tarkemmin kappaleessa 4.

Edellä kuvailtu koodaus helpotti tutkimuskysymysten mukaisissa teemoissa pysymistä sekä yleisesti aineiston kokonaisuuden hallinnassa. Taulukossa 1 on esimerkki luokittelusta, jossa on edetty pelkistetyistä ilmaisuista alaluokkiin ja niistä edelleen yläluokkaan.

Taulukko 1. Esimerkki ilmaisujen luokittelusta.

Pelkistetty ilmaisu	Alaluokat	Yläluokka
<i>Joo olen tosi hyvin viihtynyt täällä ja olen tosi kiitollinen Suomen maasta ja viranomaisista et meidät otettiin vastaan ja täytyy olla hyvin kiitollinen et joka puolelta on saatu paljon tukea.</i>	Kotoutumisen tukeminen	Kotoutuminen
<i>Tietysti saimme taloudellisia tukea, muistan et meille annettiin rahaa. Ja sit muistan et kahden viikon jälkeen sieltä työvoimatoimistosta tuli ilmoitus, että meidän piti päästä kouluihin opiskelemaan et meidän lapset pääsivät kouluun heti sen jälkeen. Minä kävin sitten vanhemman lapseni kanssa sellaisessa äideillä tarkoitetussa toiminnassa tai suomen kielen kurssessa, kun se oli siellä mukana.</i>		
<i>Kyllä olen saanut riittävästi tukea ja apua. Minua on aina kohdeltu ihan hyvin.</i>		
<i>Alussa niitä juttuja mitä mä olisin tarvinnut ni mä en saanut niitä palveluja et esimerkiksi tyttäreni</i>		

<p><i>olisi täällä halunnut päästä kouluun mut häntä ei päästetty kouluun. Se vaikutti henkisesti sekä lapseen, että minuun.</i></p>		
<p><i>Kyllä aluksi sanoinkin, et miten voi olla, et sä haluat kouluun koska sun pitää olla lasten kanssa kotona ja sit et ei se onnistu. Mä tarvitsen oppia, koska sen kolmen vuoden jälkeen tullaan sanomaan, et miten sä et ole oppinut, ku olet kolme vuotta täällä ollut. Et jotenkin oletetaan vaan, että jään kotiin, eikä mua tarvitse auttaa.</i></p>	Kotoutumisen haasteet	

4 TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Taustatietoja

Raision maahanmuuttajatyön tiimi valitsi haastateltavat tutkimukseen ja huolehti käytännön järjestelyistä. Haastateltavien valinnan yhteydessä ehkä vähän yllättäenkin haasteeksi muodostui se, ettei tutkimuksen suunnitteluvaiheessa asetettujen kriteereiden (kotona lasta hoitava ja hiljattain maahan saapunut) mukaisia maahanmuuttajia ollutkaan saatavilla. Tutkimukseen valikoitui viisi henkilöä, joista suurin osa oli jo pidempään Suomessa asuneita henkilöitä. Lopulta haastatteluun osallistui neljä henkilöä, koska yksi haastateltavista perui osallistumisensa. Haastateltavista kolme oli pienen lapsen vanhempia. Tutkimus päädyttiin kuitenkin tekemään, koska ajateltiin, että kokemuksia alkuvaiheen palveluista ja toiveita palvelutarjonnasta voidaan saavuttaa, vaikka kyseessä olisikin jo pidempään Suomessa asunut henkilö.

Seuraavassa on kuvattu tutkimustulokset aineiston luokittelun mukaisesti. Lukemisen helpottamiseksi pääluokkien muodostuminen on kuvattu myös taulukkomuodossa. Lisäksi aineistosta on *kursiivilla* nostettu esiin suoria lainauksia.

4.2 Kotoutumista tukevat palvelut

Tutkimuskysymysten mukaisesti toisena pääluokkana on kotoutumista tukevat palvelut. Taulukossa 2 on kuvattu tämän pääluokan mukaiset analyysissa nostetut ilmaisut.

Taulukko 2. Kotoutumista tukevat palvelut.

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Kotoutumisen tukeminen	Kotoutuminen	Kotoutumista tukevat palvelut
Kotoutumisen haasteet		
Palveluiden vaikutus kotoutumiseen	Palveluiden merkitys kotoutumisessa	
Kotiin tuotavat palvelut		
Palveluihin osallistuminen		
Kielen opiskelu	Kielitaidon merkitys kotoutumisessa	
Kielen opiskelun haasteet		
Motivaatio kielen opiskeluun		
Kielen oppimisen tärkeys		
Motivaatio opiskeluun ja työllistymiseen	Työ ja koulutus	
Työllistymisen merkitys kotoutumisessa		
Työllistymisen haasteet		

4.2.1 Kotoutuminen

Aineistosta nousi vahvasti esille alkuvaiheen palvelut ja viranomaisilta saatu tuki. Pääosin viranomaisten toimintaan oltiin tyytyväisiä. Vastaanotto koettiin ystävälliseksi, eikä syrjinnän kokemuksia ollut.

Joo olen tosi hyvin viihtynyt täällä ja olen tosi kiitollinen Suomen maasta ja viranomaisista et meidät otettiin vastaan ja täytyy olla hyvin kiitollinen et joka puolelta on saatu paljon tukea.

Onneksi kukaan ei käyttäytynyt ikävästi, kahdeksan vuotta olen asunut täällä ja en koskaan ole kohdannut sellaista huonoa käytöstä tai joku olisi sanonut jotain pahasti. En ole koskaan nähnyt tai kokenut sellaista.

Tietysti saimme taloudellisia tukea, muistan et meille annettiin rahaa. Ja sit muistan et kahden viikon jälkeen sieltä työvoimatoimistosta tuli ilmoitus, että meidän piti päästä kouluihin opiskelemaan et meidän lapset pääsivät kouluun heti sen jälkeen. Minä kävin sitten vanhemman lapseni kanssa sellaisessa äideillä tarkoitettussa toiminnassa tai suomen kielen kursseja, kun se oli siellä mukana.

Me ei osattu edes kulkea bussilla tietysti heti alussa mut sitten sanottiin, et pitää heti päästä kouluihin ja opiskella ja pärjätä itsenäisesti. Mut alussa joku tuli meidän kanssa näyttämään miten niitä eri palveluja käytetään ja sen jälkeen pärjättiin ihan hyvin.

Kyllä olen saanut riittävästi tukea ja apua. Minua on aina kohdeltu ihan hyvin.

Kotoutumiseen liittyi kuitenkin myös haasteita. Aineistosta nousi esille kokemuksia myös palveluiden ulkopuolelle jäämisestä, mikä puolestaan hidasti kotoutumisen prosessia. Viranomaisten toiminnassa nähtiin myös negatiivista käytöstä, eikä saatua tukea koettu kaikkien osalta riittäväksi. Palveluiden ulkopuolelle jääminen koettiin syrjintänä. Kotoutumisesta ja kielen oppimisesta myös koettiin tietynlaista painetta ja sen vuoksi palveluiden ulkopuolelle jääminen tuntui pahalta. Lisäksi pelkotila, joka liittyi yksin pimeään aikaan liikkumiseen, vaikeutti kotoutumisen prosessia ja yhteiskuntaan osallistumista.

Alussa niitä juttuja mitä mä olisin tarvinnut ni mä en saanut niitä palveluja et esimerkiksi tyttäreni olisi täällä halunnut päästä kouluun mut häntä ei päästetty kouluun. Se vaikutti henkisesti sekä lapseen, että minuun.

En ole saanut lapsia varten lapsilisää enkä äitiysrahaa, en ole saanut mitään.

Silloin ku minä tulin alussa tänne ni minua ei autettu yhtään, varsinkin sosiaalityöntekijä, et vaikka kysyin monta kertaa, että auttaisi.

Kyllä aluksi sanoinkin, et miten voi olla, et sä haluat kouluun koska sun pitää olla lasten kanssa kotona ja sit et ei se onnistu. Mä tarvitsen oppia, koska sen kolmen vuoden jälkeen tullaan sanomaan, et miten sä et ole oppinut, ku olet kolme vuotta täällä ollut. Et jotenkin oletetaan vaan, että jään kotiin, eikä mua tarvitse auttaa.

No iltaisin en käy enää ulkona, koska on pimeää. Olen kotona ja katson televisiota. Jos johonkin täytyy mennä, sit jonkun täytyy tulla mukaan.

4.2.2 Palveluiden merkitys kotoutumisessa

Haastatteluissa maahanmuuttajat kertoivat minkälaisiin kotoutumista tukeviin palveluihin he ovat osallistuneet ja miten ovat niistä hyöttyneet. Erityisesti Perhekeskus Satelliitin toimintaan oli osallistuttu aktiivisesti ja toiminta koettu hyödylliseksi.

Siellä oli erilaisia toimintoja, erilaisia ohjelmia viitenä päivänä viikossa. En ole käynyt kaikkina viitenä päivänä viikossa siellä, kävin ehkä kolme-neljä päivää.

Se oli kyllä hyödyllistä et siel oli erilaisia äitejä, suomenkielisiä äitejä, maahanmuuttajataustaisia äitejä et sellaista vaikutusta sosiaalisessa oleskelussa oli ihan hyvä. Et suomen kielen opetuksen

kannalta se oli kyllä ihan hyvä, kun piti keskustella heidän kanssaan. Ja sit opetettiin myös suomen kieltä.

Joo se on auttanut tosi paljon ja (työntekijä) puhuu lapsen kanssa ja jonkun verran ymmärrän ja joskus ei ole ollut kaveri tulkkina ja olen joutunut itse vastaamaan mut en tietenkään ymmärrä kaikkea mut on auttanut myös kielen oppimisessa.

Se on ollut tosi hyvä, kun sinne voi tulla lapsen kanssa. Kun on pieni lapsi, on tosi vaikeaa muuten osallistua.

Lisäksi haastatteluissa mainittiin Olkkarin Monineuvo -piste, josta oli saatu apua monella elämän osa-alueella, esimerkiksi työnhaussa.

Tuolla apteekin lähellä on sellainen toimipiste ja olen käynyt siellä. Maahanmuuttajia autetaan siellä. Olen käynyt eilen siellä et siellä autetaan sit työn haussa.

Jos tulee arjessa joku juttu, vaikka joku rahaan liittyvä juttu, ni sieltä voi käydä kysymässä apua. Jos ei vaikka sosiaalityöntekijään just silloin saa yhteyttä. Tai jos on esimerkiksi lasten kanssa huolia.

Aineistosta tuli esille myös ajatuksia siitä, minkälaisia kotoutumista tukevia palveluita maahanmuuttajat itse toivovat. Arkeen toivottiin ajankulua, koska päivät ovat pitkiä, jos ei ole tekemistä, eikä kaikilla ole täällä Suomessa sukulaisia tai ystäviä. Erilaisten tapahtumien kautta toivottiin myös uusia kontakteja, jotta pääsee tutustumaan uusiin ihmisiin. Mahdollisuus osallistua tapahtumiin/toimintoihin lasten kanssa koettiin erityisen tärkeäksi. Lisäksi kaikelta toiminnalta toivottiin myös opettavaista elementtiä, sillä haastateltavat olivat aineiston perusteella hyvin motivoituneita oppimaan suomalaisesta yhteiskunnasta ja tietysti oppimaan myös suomen kieltä. Lisäksi toivottiin vielä myös kotiin tuotavaa palvelua arjen toimintoja helpottamaan.

Olis tärkeää et olis jotain tekemistä et olis vaikka kerran kuukaudessa erilaisia tapahtumia koska sit ku ihminen tulee tänne ni alussa ei tunne ketään ja sitä kautta pääsee tutustumaan ihmisiin.

Jos olis joku sellainen paikka missä viettäis aikaa tai sit olis opettavainenkin, että pääsis lasten kanssa siihen ni se olis kyl tosi mukava. Haluan kuitenkin oppia suomalaisista tavoista ja tietysti suomen kieltä myös.

Niin silloin kun oltiin vastaanottokeskuksessa, niin oli perhetyöntekijä, joka on auttanut, että lapset pääsi ajoissa kouluun ja välillä hän tuli käymään ja keskusteli lasten kanssa. Se auttoi lapsia tosi paljon et jos olisi saman tyyppinen palvelu et joku välillä kävisi kotona ni se olis tosi hyvä.

4.2.3 Kielitaidon merkitys kotoutumisessa

Kielitaidon merkitys korostui tutkimusaineistossa merkittävästi. Suomen kielen opiskelu koettiin erittäin tärkeäksi kotoutumisen kannalta. Osa haastateltavista oli käynyt kielikursseja, mutta kielitaitoa ei siitä huolimatta vielä pidetty riittävänä arjessa selviytymiseen. Haastateltavat kertoivat olevansa kuitenkin motivoituneita oppimaan suomen kieltä ja suurin syy tähän oli se, että kielitaito koettiin ensiarvoisen tärkeäksi, jotta on mahdollista päästä osalliseksi yhteiskuntaan. Suomen kieltä harjoiteltiin myös omatoimisesti, esimerkiksi katsomalla televisiosta suomenkielisiä ohjelmia.

Kyllä olen käynyt erilaisilla suomen kielen kursseilla. Osaan kirjoittaa hyvin ja ymmärrän hyvin mutta puhuminen on vielä vaikeaa.

Kyllä olen käynyt kaksi kertaa suomen kielen kurssilla. Kaksi kertaa olen käynyt koko kurssin läpi.

Toivon että oppisin lukemaan ja puhumaan suomea yhtä hyvin kuin oman nimeni koska se on tärkeää.

Silloin kun lapset ei ole vieressä ympärilläni ja mulla on jokin hätä mitä tarvitsen suomeksi selittää tai sanoa ni on tärkeää itse oppia suomea.

Kyllä ymmärrän ihan hyvin kaikkea mitä minulle puhutaan. Puhuminen tuottaa vielä jonkinlaisia hankaluuksia. Pärjään esimerkiksi kaupassa ja jos haluan varata aikaa hammaslääkäriin tai huoltoon, osaan itse varata mut yleensä lääkärin vastaanotolla tarvitsen tulkkeja koska siellä käytetään erilaisia termejä, mitä on vaikeaa ymmärtää.

Minä katson sitten televisiosta pikku kakkosta ja sitten uutisia. Siinä oppii kanssa suomen kieltä.

Haluan oppia suomen kieltä, minulla on motivaatio oppia, että pärjään arjessa itsenäisesti. Koen, että minulla on valmius oppia uusi kieli, mutta tarvitsen siihen tukea.

Kielen opiskeluun liittyy myös erilaisia haasteita, joita haastateltavat myös toivat esille. Osalla haasteena oli raskauteen ja pienen lapsen hoitamiseen liittyvät tekijät. Kielikurssi on saattanut keskeytyä edellä mainituista syistä tai kurssille ei ole päässyt vielä ollenkaan, koska lasten hoitoa on vaikea järjestää. Lisäksi opiskelu pienen lapsen kanssa koettiin hankalaksi. Aineistosta nousi esille myös kielen opiskelun haasteet tilanteessa, jossa henkilö on luku- ja kirjoitustaidoton. Englannin kielen osaamisen koettiin hidastaneen suomen kielen oppimista, koska esimerkiksi viranomaiset herkästi hoitavat asiointia tällöin englanniksi. Tämä puolestaan aiheuttaa sen, ettei suomen kielessä pääse harjaantumaan. Lisäksi vieraan kielen puhumiseen liittyvä jännitys on ollut este suomen kielen käyttämiselle ja vaikeuttanut yhteiskuntaan sopeutumista.

No jonkun verran ymmärrän puhetta mut itse en osaa vielä puhua suomea ja olen ehtinyt olla muutaman kuukauden suomen kielen kurssilla mut sitten kun se raskaus alkoi ja tuli paljon kaikkea muuta ni sitten jouduin jäämään kotiin ja se keskeytyi se kurssi ja nyt siitä lähtien olen ollut kotona taas lapsen kanssa.

Kun kotimaassani en ole yhtään opiskellut, olen luku- ja kirjoitustaidoton omalla äidinkielelläkin. Vähän kuvien kautta olen opiskellut suomea ja edelleen minulla on vaikeuksia, en osaa lukea mitään suomeksi.

Nyt kun on ollut pieni lapsi kotona se kielen opiskelu ei onnistunut et syksystä ajattelin hakea päiväkotipaikan. Jos hän pääsee päiväkotiin ni sitten voin aloittaa sellaisen ihan alkeiskurssin mikä on luku- ja kirjoitustaidottomille.

Joo oikeesti välillä tulee sellainen olo, että jos en osaisi englantia ni olisin oppinut paljon nopeammin suomea, koska käytetään joka paikassa englantia, et kysytään, puhutko englantia ja sanon kyllä ja sit aletaan puhumaan englantia.

Osaan kirjoittaa hyvin ja ymmärrän hyvin mutta puhuminen on vielä vaikeaa. Vaikka tiedän osaan puhua ja ymmärrän hyvin ja tiedän mistä pitää puhua on vaikea puhua, koska minua pelottaa et ymmärretään väärin. Mietin et sanonko väärin sanoja ja se estää sitä puhumista.

4.2.4 Työ ja koulutus

Aineistosta käy ilmi, että haastateltavat ovat motivoituneita opiskelemaan ja työllistymään. Ihan pienten lasten vanhemmilla ei ajatus koulutuksesta ja työstä ollut aivan ajankohtainen, mutta tulevaisuutta ajatellen tärkeä aihe ja

suunnitelmiakin oli jo tehty. Työllistyminen koettiin tärkeäksi kotoutumisen kannalta.

Mä olen opiskellut kolme vuotta, mut sitten oli jäljellä yksi vuosi ja sitten en pystynyt suorittamaan loppuun. Et yritän täällä hoitaa sen loppuun mut jos se tulee olemaan liian kallista minulle ni toinen vaihtoehto on myös. Haluan saada ammatin ja päästä töihin.

Olen käynyt ammattikoulua ja nyt haluaisin töihin. Yritän hakea töitä ja kävin haastattelussakin.

Olen käynyt valmistavassa opetuksessa ja sitten suomen kielen kursseilla ja sitten kokkikoulussa. En ole valmistunut siitä kokkikoulusta. Mä olen sitten taas hakenut sinne kokkikouluun uudelleen ja aloitan elokuussa.

Olen tehnyt erilaisia työssäoppimisjaksoja ja olen ollut kerran töissä. Nyt jatkan koulua ja sitten haen taas töitä. Toivon, että pääsen.

Kyllä haluan töihin, koska sitä kautta pääsen paremmin osalliseksi yhteiskuntaan.

Työnhakuun liittyen on tullut vastaan myös haasteita. Korkeahko ikä ja heikko kielitaito koetaan työllistymistä vaikeuttavina tekijöinä.

Vähän iäkkäämmät ihmiset, joilla on kyllä ammattitutkinto ja todistukset koulusta, he eivät pääse työllistymään, he eivät pääse töihin just kielen vaikeuksien takia ja iän takia myöskin, että mieluummin otetaan nuoria.

4.3 Maahanmuuttajien motivointi ja tukeminen

Tutkimuksen toisena tutkimuskysymyksenä oli, miten kotona lasta hoitavat maahanmuuttajat saadaan paremmin osallistumaan kotoutumista tukeviin palveluihin. Tähän kysymykseen vastaa analyysin toinen pääluokka eli maahanmuuttajien motivointi ja tukeminen. Taulukossa 3 on kuvattu tähän pääluokkaan kuuluvat analyysissa nostetut ilmaisut.

Taulukko 3. Maahanmuuttajien motivointi ja tukeminen.

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Harrastusten vaikutus kotoutumisen edistämässä	Harrastukset osana kotoutumista	Maahanmuuttajien motivointi ja tukeminen
Toive harrastukseen osallistumisesta		
Osallistumisen haasteet		
Uusien suhteiden luominen	Sosiaalisten suhteiden vaikutus kotoutumisessa	
Kontaktien luomisen haasteet		
Kontaktien vähäisyys		

4.3.1 Harrastukset osana kotoutumista

Haastateltavat olivat aineiston perusteella kiinnostuneita harrastustoiminnasta. Harrastukset koettiin myös kotoutumista edistävinä, koska ne edesauttavat uusien sosiaalisten suhteiden luomista sekä mahdollisesti tukevat myös kielen opiskelua. Erilaisia toiveita harrastuksiin liittyen nousi aineistosta esille.

Olen kyllä ajatellut harrastusta. Joo kyllä käsityökin kiinnostaa mut enemmän ruuanlaitto kiinnostaa.

Juu totta kai se auttaisi asiaa et tekisin ruokaa, ja sitä kautta oppisin esimerkiksi ruoka-aineiden nimet suomeksi, niin sekin on kehittymistä suomen kielessä.

Jotain kuntoiluun liittyvää, lääkäri suositteli kävelylenkkiä ja teen kaksi tuntia iltaisin ja mulla on ihan niskalihakset jumissa et ehkä jotain harjoituksia, kuntoilua.

Joku sellainen liikuntaharrastus, mihin voisi ottaa myös lapsen mukaan. Se olis kiva. Tykkään tosi paljon liikkua, esimerkiksi joku jumppa ja siellä vois olla kanssa mukana kantasuomalaisia. Heiltä voin kuitenkin oppia paljon.

Aineistosta nousi esille myös haasteita, jotka tekevät harrastuksiin osallistumisen vaikeaksi. Lasten hoidon järjestäminen oli yksi huolen aihe, kuten edellä harrastukseen liittyvässä toiveessakin tuli esille. Lapsen mukaan ottamisen mahdollisuus edesauttaisi osallistumista. Pienten lasten vanhemmat kokivat, ettei muuten aika riitä harrastukseen osallistumiseen. Lisäksi esimerkiksi pelkotila, joka liittyy yksin pimeään aikaan liikkumiseen, oli haasteena harrastustoimintaan osallistumiselle.

No ei oikeastaan, et tällä hetkellä minun harrastus on oleminen äitinä, et asun yksin lapsen kanssa. Ehkä joku harrastus vois olla kiva. En tiedä mikä se olisi ja voisiko lapsen ottaa mukaan.

Itse kyllä haluan tosi paljon harrastaa jotain liikuntaa mutta tällä hetkellä mulla ei ole aikaa siihen, kun on pieni lapsi.

Kyllä haluaisin harrastuksen. Jossain vaiheessa sosiaalityöntekijä on auttanut sellaiseen ryhmään hakemisessa. Olen hakenut, mutta se oli iltaisin ja sitten kun oli talvi, kylmä ja pimeää ni minua pelotti tulla sieltä iltaisin. Et jos olis päivällä tai joku kenen kyydissä pääsis ni sit kyllä lähtisin mukaan.

4.3.2 Sosiaalisten suhteiden vaikutus kotoutumisessa

Aineistosta voidaan todeta, että osalla haastateltavista on Suomessa sukulaisia, mutta muutoin sosiaaliset suhteet ovat vähäisiä. Toisilla Suomessa on ainostaan oma ydinperhe, eikä juuri kontakteja kodin ulkopuolelle.

Mulla ei ole ketään kavereita täällä eikä muuta perhettä kuin mies ja lapset.

Minulla on täällä sisaruksia ja heillä on perhettä. Soitellaan ja nähdäänkin välillä.

Ei oikein ole kuin sellaisia tuttuja, siltä ajalta, kun kävin koulussa. Ja ei enää olla tekemisissä kuin Facebookissa vaan seurataan.

Aineistosta kävi ilmi, että uusien sosiaalisten suhteiden luominen koetaan vaikeaksi kielitaidon heikkouden vuoksi. Halua esimerkiksi kantasuomalaisiin tutustumiseen aineiston mukaan kuitenkin on, mutta tukea siihen toivotaan myös viranomaisilta.

Kun ei ole kielitaitoa, niin ei ole yhteydenotto ei periaatteessa ole onnistunut, et kontakti ei ole onnistunut kantasuomalaisten kanssa.

Haluaisin tutustua suomalaisiin ja oppia heiltä. Joku sellainen toiminta, missä olis maahanmuuttajat ja kantasuomalaiset ni olis hyvä ja vois oppia heiltä uutta ja myös suomen kieltä.

5 POHDINTA

5.1 Johtopäätöksiä

Tutkimusaineistosta nousi esille ilmaisia, jotka vastaavat suoraan tutkimuskysymyksiin. Erityisesti jo pidempään Suomessa asuneet maahanmuuttajat ilmaisivat tyytyväisyyttään palvelutarjontaa ajatellen, vaikka kokivatkin kotoutumisen olevan edelleen kesken. Myös palveluihin liittyviä toiveita esitettiin ja aineistosta nousi esille myös ilmaisia siitä, millaiset palvelut/toiminta motivoivat osallistumaan.

Aineiston perusteella haastateltavat eivät kokeneet osallisuutta yhteiskuntaan. Teoriassa yhteiskunnallisella osallisuudella tarkoitetaan osallistumista työelämään ja koulutukseen, osallistumista harrastustoimintaan, riittävää toimeentuloa ja hyvinvointia sekä suomen tai ruotsin kielen hallintaa. Lisäksi erilaisiin yhteisöihin kuulumisen ja yhteisöjen jäsenyys katsotaan kuuluvan osallisuuteen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 17-36.) Aineiston perusteella kielitaidon puute koettiin merkittävimpänä osallisuutta estävänä tekijänä ja sen vaikutus heijastui kaikkien haastatteluissa käytettyjen teemojen osa-alueilla. Kielen opetukseen on siis tarkoituksenmukaista kiinnittää erityistä huomiota ja tukea maahanmuuttajia kielen opiskelussa kaikin mahdollisin tavoin. Kielen opetuksen liittäminen muuhun toimintaan edesauttaa pienten lasten vanhempien osallistumista ja tukee kielen oppimista.

Kielen opiskelun suurimpana haasteena aineiston mukaan olikin opiskelun yhdistäminen lapsen hoitoon tai raskausaikaan. Palvelut olivat joissain tapauksessa katkenneet edellä mainituista syistä tai palveluiden pariin ei ollut näistä syistä päässyt vielä ollenkaan. Aineistosta nousi esille myös ilmaisia siitä, että kotoutumiseen ja kielen opiskeluun olisi motivaatiota, mutta maahanmuuttajalle on tullut tunne, että viranomaisten osalta on vain oletettu hänen jäävän kotiin hoitamaan lasta, eikä näin ollen olisi tarvetta kotoutumista tukeville palveluille. Myös Turtiainen & Hiitola (2015) ovat päätyneet samanlaisiin tuloksiin. Kotona lasta hoitavien, vasta maahan muuttaneiden kotiäitien kotoutumista

tukevien palveluiden osalta ohjauksessa on havaittu puutteita. Ohjaus on ollut puutteellista ja viranomaistahot ovat olettaneet maahanmuuttajaäitien jäävän kotiin hoitamaan lapsiaan, eikä heille näin ollen ole aina tarjottu kaikkia tarpeellisia palveluita. (Turtiainen & Hiitola 2015, 15.) Raskaana olevien ja aivan pienten lasten vanhempien palvelutarjontaan ja tukemiseen sekä palveluiden katkeamisen ehkäisemiseen on jatkossa hyvä kiinnittää erityistä huomiota.

Aineistosta nousi ilmaisia, joissa palvelutarjontaan toivottiin monipuolisuutta. Esimerkiksi harrastustoiminta koettiin parhaimmillaan kotoutumista edistävänä toimintana. Huolena oli kuitenkin tässäkin asiassa lasten hoidon järjestäminen. Aineistosta nousikin esiin toiveita sellaisista harrastuksista, joihin voisi osallistua lapsen kanssa. Haastateltavat toivoivat esimerkiksi liikuntaa sekä ruuanlaittoa sisältävää toimintaa/harrastusta. Lisäksi järjestettyyn toimintaan toivottiin enemmän osallistujia myös kantaväestön keskuudesta, koska haastateltavat kokivat yhteiset hetket suomalaisten kanssa mahdollisuutena oppia erilaisia toimintatapoja. Myös kielen oppimisen tuki tuotiin esille. Tässä suhteessa tutkimustulokset linkittyvät suoraan aiempaan teoretietoon. Aiemman tiedon valossa kotoutumista tapahtuu myös erilaisissa harrastuksissa. Lisäksi tutkimustulokset vahvistavat näkemystä kotoutumisesta kaksisuuntaisena prosessina, jossa maahanmuuttaja hankkii tarvittavia tietoja ja taitoja yhteiskunnasta ja toisaalta yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuesssa. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.) Kotoutuminen vaatii myös yhteiskunnan vastaanottavuutta sekä yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b, 15). Kontaktit kantasuomalaisiin nähtiin lisäksi mahdollisuutena luoda uusia sosiaalisia suhteita sekä mahdollisuutena saada uusia ystäviä.

5.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyyttä pohdittiin jo suunnitelmavaiheessa. Eettisen ennakoarvioinnin tarve huomioitiin ja todettiin, ettei tarkemmalle arvioinnille ole tarvetta. Tutkimuksessa ei kerätty haastateltavien henkilötietoja ja tulokset

raportoitiin siten, ettei haastateltavia ole mahdollista tunnistaa vastauksien perusteella. Tarkemmat tiedot haastateltavien henkilöllisyydestä oli vain opinnäytetyön tekijällä sekä työelämän yhteistyökumppanilla.

Tutkimuslupa anottiin ennen tutkimuksen toteuttamista asianmukaisesti. Raporttiin on merkitty alkuperäiset lähteet huolellisesti ja siten varmistettu, että alkuperäinen tietolähde on löydettävissä. Opinnäytetyön tekijänä tutustuin laajasti teoriatietoon maahanmuuttajatyöhön liittyen sekä lisäksi Raision kaupungin maahanmuuttajille tarjotuihin palveluihin.

Haastattelut sovittiin tutkimuksen yhteistyökumppanin toimesta. Yhdessä päätettiin siihen, että haastatteluihin varataan aikaa tunti ja mikäli keskustelu jää kesken, voidaan tarpeen mukaan varata uusi aika haastattelulle. Tulkeille lähetettiin etukäteen tutkimussuunnitelma sekä haastattelun runko aiheeseen tutustumista varten. Kysyttäessä tulkit eivät kuitenkaan olleet materiaaliin ennalta tutustuneet.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee huomioida opinnäytetyön tekijän kokemattomuus haastattelijana sekä tutkijana. Kokemattomuus näkyi haastatteluissa siten, että keskustelun pitäminen tutkimuskysymysten mukaisissa teemoissa oli ajoittain hankalaa. Lisäksi kysymysten asettelu oli ajoittain huonoa ja vasta litterointivaiheessa huomasin käyttäneeni liikaa myös suljettuja kysymyksiä. Vastaukset suljettuihin kysymyksiin eivät tuoneet lisäarvoa tutkimuskysymyksiä ajatellen. Tulosten tulkinnessa kokemattomuus myös näkyi. Analyysin vaiheet on kuitenkin kirjattu auki sanallisesti sekä lisäksi taulukkomuodossa lukemisen helpottamiseksi.

Tutkimuksessa tehtiin vain yksi haastattelukierros. Tulosten analysointivaiheessa tämä näkyi siten, että tutkijalle nousi mieleen joitakin tarkentavia kysymyksiä. Uusi haastattelukierros olisi mahdollisesti tuonut myös uusia tutkimuskysymyksiin vastaavia ilmaisuja tai ainakin edistänyt jo saatujen vastusten tulkintaa. Uuden haastattelukierroksen väliin jättäminen heikentää tutkimuksen luotettavuutta. Haastatteluiden lopuksi keskustelun antia vedettiin kuitenkin

yhteen haastateltavan kanssa, jolloin syntyi yhteisymmärrys siitä, että asiat oli ymmärretty oikein.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan parantaa myös antamalla tutkimusraportti haastateltaville luettavaksi. Näin voidaan toimia, jotta saadaan haastateltavilta hyväksyntä sille, että aineistoa on tulkittu oikein ja se on raportoitu ymmärrettävään muotoon. Tässä tutkimuksessa haasteeksi kuitenkin muodostui se, ettei tutkijalla ja haastateltavilla ollut yhteistä kieltä.

5.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa tarkoituksena oli haastatella hiljattain maahan saapuneita kotona lasta hoitavia maahanmuuttajia. Tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista, koska edellä mainitut kriteerit täyttäviä maahanmuuttajia ei ollutkaan tutkimushetkellä saatavilla. Tutkimus sellaisenaan, kuin se suunniteltiin, olisi hyvä toteuttaa uudelleen. Haastattelemalla hiljattain maahan saapuneita henkilöitä, voidaan saada ajankohtaisempaa tietoa siitä, millaiset alkuvaiheen palvelut parhaiten motivoisivat osallistumaan kotoutumista tukevaan toimintaan.

Tutkimuksen analyysivaiheessa ja jo aiemman teoria- ja tutkimustiedon kautta tuli esille, että viranomaiset ajoittain sortuvat oletuksiin, kun kyseessä on maahanmuuttaja, joka on raskaana tai pienen vauvan vanhempi. On oletettu, että maahanmuuttaja jää kotiin lapsen kanssa, eikä tämän takia maahanmuuttajalle välttämättä ole tarjottu palveluita kotoutumisen tueksi. Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla myös viranomaisten ja maahanmuuttajien välisen kommunikoinnin kehittäminen, jotta oletuksilta jatkossa vältyttäisiin.

5.4 Pohdinta ja oman oppimisen reflektointi

Opinnäytetyön prosessia aloittaessani olin tutkijana aivan aloittelija, sillä en ole aiemmin tieteellistä tutkimusta tehnyt. Prosessin aloittaminen ja eteenpäin

saattaminen vei paljon aikaa. Kirjallisuuteen paneuduin ajan kanssa, sillä jo tutkimusmetodien sisäistäminen vaati mielestäni paljon. Ennen tutkimuksen teoreettisen osuuden kirjoittamista tutustuin monipuolisesti eri lähteisiin ja valitsin niistä omasta mielestäni tähän tutkimukseen parhaiten sopivat. Teoriatietoa oli hyvin runsaasti saatavilla, mikä toi oman haasteensa aiheen rajaamiseen. Mielestäni onnistuin rajaamisessa kuitenkin hyvin ja teoreettinen osuus linkittyi hyvin tutkimusongelmaan ja siitä johdettuihin tutkimuskysymyksiin.

Kuten jo edellä tutkimuksen luotettavuutta arvioidessani kirjoitin, oma kokemattomuuteni haastattelijana ja tutkijana näkyi tutkimuksen edetessä. Tutkimusprosessi oli kuitenkin hyvin mielenkiintoinen ja opettavainen. Mielestäni omien heikkouksien tunnistaminen luo mahdollisuuksia, koska silloin itse tietää ja tunnistaa omat kehittämiskohteensa.

Eryteisesti kokemattomuuteni tutkijana korostui tutkimuksen analyysivaiheessa, joka tuntui hyvin työläältä. Aineistosta oli melko helposti löydettävissä tutkimuskysymyksiin vastaavia ilmaisuja, mutta niiden luokittelu oli hankalaa. Aineiston luokittelu vaati paljon aikaa ja useita erilaisia versioita ennen lopullista raportoitua analyysia. Kuvasin analyysin vaiheita sekä sanallisesti, että taulukkomuodossa, jotta lukijan on helpompi ymmärtää, miten olen tuloksiin ja johtopäätöksiin päätenyt. Tutkimustuloksissa ja johtopäätöksissä esiintyviä termejä olin avannut jo tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä.

Myös maahanmuuttajatyön saralla olen kokematon. Minulla ei ole alalta käytännön kokemusta, vaan pelkästään teoriatietoa opinnoista. Ajattelen kuitenkin, että se saattoi olla tutkimuksen kannalta myös hyvä asia, koska vältyttiin siltä, että omat kokemukseni olisivat liiaksi johdattaneet tutkimusta ja sen tuloksia kohti jotakin tiettyä lopputulemaa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien ajatuksia ja toiveita kotoutumista tukevista palveluista ja löytää keinoja, joilla motivoida maahanmuuttajia jatkossa paremmin osallistumaan kotoutumista tukeviin palveluihin. Tutkimustuloksista saatiin vastauksia näihin tavoitteisiin, sillä ajatuksia sekä toiveita palveluista nousi aineistosta esille.

Maahanmuuttajien motivointiin liittyen ilmaisuja oli vaikeampi löytää ja erotella omiin luokkiinsa. Harrastuksiin osallistuminen ja harrastustoimintaan liittyvät toiveet sekä sosiaalisten suhteiden merkitys ja uusien suhteiden luominen vaikuttivat kuitenkin aineiston mukaan olevan maahanmuuttajia motivoivia tekijöitä. Tutkimustuloksia on mahdollista hyödyntää palveluntarjonnan kehittämisessä.

Yhteistyö työelämän yhteistyökumppanin kanssa oli sujuvaa. Oma kokemattomuus tutkimuksen tekijänä toki näkyy tässäkin ja ajattelen, että tutkimuksen etenemisestä olisi voinut tiedottaa yhteistyötahoa tiiviimmin. Aikataulu osoittautui lopulta tiukaksi henkilökohtaisista syistä. Jatkossa tutkimusta tehtäessä tulee aikatauluttaa tekemistä tarkemmin ja joustavammin ja kuten edellä kirjoitin, huomioida myös yhteistyökumppanin informoiminen.

Tutkimustulosten valossa jäin pohtimaan tutkimuksen teoreettisesta osuudesta ja tuloksista mielestäni nousevaa ristiriitaa. Raision kaupunki tarjoaa kotoutumista tukevia palveluita myös työelämän ulkopuolella oleville pienten lasten vanhemmille ja toisaalta maahanmuuttajat kertoivat olevansa hyvin motivoituneilta osallistumaan kielen opiskeluun ja muuhun kotoutumista edistävään toimintaan, mutta silti vaikuttaa, että nämä kaksi asiaa eivät kohtaa toisiinsa riittävästi käytännössä. Pohdin, että johtuuko tämä vuorovaikutuksen haasteista vai kenties palveluiden hajanaisuudesta. Myös työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaja-asiakkaiden ohjaus ja palvelut kunnissa (2020) todettiin, että kaiken kaikkiaan palvelujärjestelmä on maahanmuuttajaväestön kannalta kovin hajanainen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 18-22, 42). Alkuvaiheen ohjaukseen panostamalla voidaan mielestäni helpottaa maahanmuuttajan kotoutumista ja palvelujärjestelmän hallintaa. Myös Erosen ym. (2016) mukaan ensivaiheen kontakti maahanmuuttajaan on tärkeä. Selvityksessä Raision kaupungin osalta oli pohdittu alkuvaiheen haastattelua, jossa sosiaalityöntekijä selvittää maahanmuuttajan tilannetta ennen palveluihin ohjaamista. Haastattelun yhteydessä koulutusta ja palveluja myös esiteltäisiin tarkemmin maahanmuuttajalle. (Eronen ym. 2016, 14.)

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekeminen oli hyvin mielenkiintoista, joskin myös kovin haastavaa. Maahanmuuttajatyö on tullut teorian kautta tutummaksi ja haastatteluista sain myös hyvää kokemusta tulkin välityksellä tapahtuvasta vuorovaikutuksesta. Uskon, että tästä kaikesta on minulle paljon hyötyä, jos ja kun kohtaan tulevaisuudessa työni puolesta maahanmuuttaja-asiakkaita.

LÄHTEET

Eronen, A., Karinen, R. & Lamminmäki, K. 2016. Kielitaitoa ja hyvinvointia. Elinvoimaa alueelle: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Viitattu 5.3.2022. <https://core.ac.uk/download/pdf/45667154.pdf>

Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider T., Valtari S. & Keto-Tokoi, A. 2017. Mitä osallisuus on? -osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Helsinki: Juvenes Print. Viitattu 22.11.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kotoutumisen osaamiskeskus. (n.d.) Useat lait ohjaavat kotoutumista. Viitattu 9.4.2022. <https://kotoutuminen.fi/lainsaadanto>

Kotoutumisen osaamiskeskus. 2021. Kotoutumista ja pakolaisten vastaanottoa tuetaan erilaisilla palveluilla. Viitattu 1.3.2022. <https://kotoutuminen.fi/kotoutumista-edistavat-palvelut>

Laki kotoutumisen edistämisestä 13.12.2010/1386 muutoksineen.

Raisio kaupunki. (n.d.) Maahanmuuttajien palvelut. Viitattu 26.3.2022. <https://www.raisio.fi/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/aikuisten-sosiaalipalvelut/maahanmuuttajien-palvelut>

Saukkonen, P. 2020. Suomi omaksi kodiksi -kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet. Tallinna: Gaudeamus.

Suomen sosiaali- ja terveys ry. 2018. Osallisuus on tunne siitä, että kuuluu johonkin. Viitattu 22.11.2022. <https://www.soste.fi/osallisuus-on-tunne-siita-etta-kuuluu-johonkin/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2022. Kotoutuminen ja osallisuus. Viitattu 24.3.2022. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021. Käsitteet. Viitattu 24.3.2022. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/kasitteet>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2022. Osallisuus. Viitattu 22.11.2022. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Tammi.

Turtiainen, K. & Hiitola, J. 2015. Varhaisen tuen palvelut maahanmuuttajataustaisille perheille. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Viitattu 25.3.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74942/TEM-jul_68_2015_web_17112015.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.) Maahanmuuttajien kotouttaminen edellyttää yhdenvertaisuutta ja yhteistyötä. Viitattu 24.3.2022. <https://tem.fi/maahanmuuttajien-kotouttaminen>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d) Kotoutumislain tavoitteena on kaikkien yhdenvertaisuus. Viitattu 24.3.2022. <https://tem.fi/lainsaadanto-ja-ohjeistus>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2020. Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaja-asiakkaiden ohjaus ja palvelut kunnissa. Helsinki: Owal Group Oy. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2020. Viitattu 26.3.2022.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162306/TEM_2020_32.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021. Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista. Helsinki: työ- ja elinkeinoministeriö. Valtioneuvoston julkaisu 2021. Viitattu 1.3.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163237/VN_2021_62.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2021b. Kotoutumisen sanasto: 1. laitos. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 25.3.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163545/TEM_2021_54.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325 muutoksineen.

Vuori, J. (n.d.) Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa J. Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietokanto. Viitattu 8.5.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>

LIITE 1: TEEMAHAASTATTELUN RUNKO

A. Kotoutuminen

1. Mitä kotoutuminen mielestäsi tarkoittaa?
2. Mitä kotoutuminen sinulle merkitsee?
3. Mitkä asiat vaikuttavat kotoutumiseesi? Mikä helpottaa/mikä vaikeuttaa kotoutumistasi?
4. Minkälaisia ovat kokemuksesi alkuvaiheen kotoutumista tukevista palveluista? Oletko tyytyväinen saamiisi tietoihin ja ohjeisiin?
5. Mitä mieltä olet kotoutumista tukevien palveluiden tarjonnasta?
6. Minkälaisia toiveita sinulla olisi kotoutumista tukevien palveluiden suhteen? Millaisten palveluiden pariin itse mieluiten hakeutuisit?

B. Työ

7. Mitä työ/työllistyminen sinulle merkitsee?
8. Minkälaisia ajatuksia/toiveita sinulla on työllistymisen suhteen?
9. Mitkä asiat mielestäsi vaikuttavat mahdollisuksiisi työllistyä Suomessa?
10. Millaisiin toimenpiteisiin olet itse valmis parantaaksesi työllistymisesi mahdollisuuksia?

C. Harrastukset

11. Onko sinulla harrastuksia tai kaipaako arkeesi jonkinlaisia harrastuksia? Jos, niin millaisia?
12. Koetko, että harrastuksiin osallistumisella voisi olla vaikutusta kotoutumiseesi?

D. Kulttuuri

13. Eroaako oma kulttuurisi suomalaisesta kulttuurista? Millä tavalla?
14. Vaikuttavatko mahdolliset kulttuurilliset eroavaisuudet kotoutumiseesi? Millä tavalla?
15. Miten haluaisit, että kulttuuritaustasi huomioitaisiin kotoutumista tukevien palveluiden yhteydessä/suunnittelussa? Millaisia toiveita sinulla on asian suhteen?

E. Perhe ja ystävät

16. Minkälainen perhe sinulla on? Keitä perheeseesi kuuluu?

17. Onko sinulla ystäviä Suomessa? Minkälaisista henkilöistä ystäväpiirisi koostuu?
18. Minkälaisia ajatuksia perheelläsi ja ystävilläsi on kotoutumiseen/sinun kotoutumiseesi liittyen?
19. Koetko, että ystävyystyminen kantasuomalaisten kanssa voisi edesauttaa kotiutumistasi?

LIITE 2: SUOSTUMUSLOMAKE

Suostumus osallistumisesta Satakunnan ammattikorkeakoulun Kuntoutuksen ohjauksen AMK-tutkinto-ohjelman opinnäytetyötutkimukseen:

Maahanmuuttajien kotoutumista tukevat palvelut – Haastattelututkimus kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien palveluiden tarpeesta ja palveluihin liittyvistä toiveista.

Annan suostumukseni haastattelun äänittämiseen ja vastauksieni käyttämiseen tutkimuksen raportointivaiheessa.

Raisiossa xx.xx.2022

Tutkittavan allekirjoitus ja nimenselvennys

LIITE 3: TUTKITTAVAN INFORMOINTILOMAKE

Arvoisa vastaanottaja,

Olen kuntoutuksen ohjaaja -opiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä maahanmuuttajien kotoutumista tukevien palveluiden tarpeesta ja palveluihin liittyvistä toiveista. Kohderyhmänä opinnäytetyössäni ovat kotona lasta hoitavat maahanmuuttajat. Opinnäytetyön tarkoituksena on saada tutkimustietoa siitä, minkälaiset palvelut edesauttaisivat kotona lasta hoitavien maahanmuuttajien osallistumista alkuvaiheen kotoutumista tukeviin palveluihin.

Tutkimuksen aineisto kerätään teemahaastatteluina, jotka toteutetaan yksilöhaastatteluina erikseen sovittuina ajankohtina ja tilanteessa on mukana tulkki. Haastatteluun varataan aikaa yksi tunti. Haastattelut nauhoitetaan ja niistä saatu aineisto litteroidaan eli muutetaan tekstimuotoon. Haastateltavien anonymiteetti säilytetään koko tutkimusprosessin ajan, eikä Sinua voi tunnistaa antamiesi vastauksien perusteella. Aineisto säilytetään tutkijan hallussa ja hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyö julkaistaan Theseus -tietokannassa.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voit perua osallistumisesi missä vaiheessa tahansa.

Ystävällisin terveisin

Annika Järvinen
Satakunnan ammattikorkeakoulu
annika.jarvinen@student.samk.fi